

Womhaj Bóh!

Cyfrlo 44.
4. nob.

Łětnik 4.
1894.

Šerhske njedželske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihczišcežerńi w Budyščinje a šu tam dostacž ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Reformaziski šwjedžen.

Ps. 46, 5: „Dha wšchał dyrbi to město Bože pěknje wješeke woštačž se šwojimi studniczkami, hdžež te šwjate wobydlenja teho najwyschšeho šu“.

Njemurjeklinje wulke šu dobroty wobnowjenja zyrkwje pšches našeho Luthera. Šo šo nam ewangelij darmotneje hnady Božeje czisće a šjawnje předuje, po tym šo bě lěštotetki dolho pod człowškej bludnošču a pšch-wěru kryte, šo šiny my Bože džěczi, kotrež jenicžy pšches šwojeho Šnjesa Jesom Šhryšta šwobodny pšchštuš modlitwy k hnadnemu trónej wušłyšchenje mamy, a nješšmy wjazy człowjekow wotrocžy, to je nam Luther šaklužik. Š tym mamy krašny a wulki šchaz, kotryž njechamy šebi wot nikoho rubicž dacž, ale kotryž mamy wobarnowacž šhroble, šylnje a wěrjazny. Dženša šo teho š wješełym džatom wješelimy. Ale dženska mamy šo tež napominacž dacž, šo šo se wšchej šrudneje liwkošče, kotraž šawdawa wěru našchich dnjom, š bojoseče a štyštnoseče, kotraž na naš tak wjele pada, šbėhamy k mozy, k horliwoseči.

Šlě drje nětko na šwěcze je. Wěmy wšchitzy, kaš wyškošo šo žołmy šbėhaja. Kaš jara šu tola rostke czryjody njewěrjaznych, kiž chzedža w džiwjej mozy wšchu wěru a wšcho, šchtož je šwjate, wutupicž. Kaš pšchiběra mōž liwkošče a wonjerodženja, kotraž šo jenož do šemškich wězow šaplecze a jenož ša šemške šo štara. Kaš mōžnje wobhrošy našcha štara njepšchecželniža, Romška zyrkej, našchu wěru a čaša na tu škladnošč, hdžež mōže ewangeliškich wróczō wješčž do kłina „šamosšōžnychczinjazej“ zyrkwje. Ši

wōjška šu pšchecziwo nam: njewěra, liwkošč, romška pšchecžel-niža. Žadny džiw, šo šo wjele bješ nami boji.

Alle njech šo tš krócz tš wōjška pšchecziwo nam štaja, jedny je pola naš, kiž je šylnišchi, hacž wone wšchitke. Šdnž šchto jehō pōšnacž chze, wōn Jesuš Šhryštuš je, Šnjēs mōžny na wōjškach, haj Bōh na njebješach, tōn budže wěšče dobyčž. Tola dyrbi město Bože pěknje a wješeke woštačž se šwojimi studniczkami, hdžež te šwjate wobydlenja teho najwyschšeho šu. Město Božeho kraleštwā, Božeje hnady a šmilnošče, kotrehož kral je tōn š czernjowej křonu křonowanu. W nim šu studniczki Bože. Šdžež šo Bože šłowo czisće a jašnje wuczi, a my tež šwjeczi jako Bože džěczi po nim žiwi šmy, tam šo žōrli studniczka jehō wěrnošče a šwjatošče. Šdžež šo šakramentaj šbōžniko-weje šmilnošče šwěru a prawje wudželitaj, jehō wōdna kwapel Šadamowe wutroby wobnowi, jehō blido š jehō czěłom a křwju tych po prawdošči hłōdnych a lacžnych wōšchewi, tam šchumi studniczka jehō prawdošče a hnady. Tam šu wobydlenja Bōha teho najwyschšeho. Šchto mōže nam šchłodžicž, hdnyž je tōn š nami, kiž je w wōtzo-wym kłinjē. Šubowani, tole město na šemi je našcha droha ewangeliška zyrkej. Woprawdže wona hišchže njeje došonjana, a wjele w nej njeje tak, kaš dyrbjalo byčž. Tola wona ma hišchže wšcho, šchtož mēješche w šwojim njewješczinym čašu, jako Bōh tōn Šnjēs šebi ju wušwoli a ju wu-hotowa pšches Luthera a druhich šwěrných wotrocžkom.

Duž mōže wona pěknje wješeke woštačž. Špomnicze jeno na to, kaške šu jej šlubjenja date. W nej dyrbjā wobydlenja teho najwyschšeho byčž. Š šo by temu tak

było! Raż łu wótzjo w wërje do frwë Jesom Khrysta stejeli, tak njech je wëra do šmilnošće, kotraž prawnych čžini Jesom Khrysta dla, twojeje duške fróna. Raž łu w šwjatej křutnošći njebješa požadali a pšchi šwjajim šlubjenju kubło a krej a žiwjenje sa ničžo měli, tak njech je twoje žadanje šbóžnošč a niz semja, njebješe twoje šmyšlenje a niz semšte. Raž łu křobke wuřnacze wuřnali we Wormšu, Speieru a Augšburgu, tak budž tež ty wuřnawař se šłowom a skutkom šřjedž tuteho njewëřjazeho šwëta. Róždy křešćijan Boži wołtař, a kóždy dom Boži tempel, to hařle čžini křešćijanštwu prawje město Bože. A wona njewořmje kónž. Šwët móže kónž wřacž. Horn a hórki móža šo hnučž. Ale město Bože budže pëtnje wješeke wořtačž. Temu je date šlubjenje, šo helřke wrota jeho njepřewinu. Šylnë wichory pščinu. Ale Bóh tón Knješ wodži wóžičku ewangelřeje žyrkwe k wëřtemu brjohej. Derje temu, kiž ju namařa a na nej wořtanie. Wón je šobu wumóžen, hdyž wřitko kónž wořmje.

Haž wřař, lubowani, budžeče štrořtņi, njech je šle a njewjedro njech šo šbëhnje, nařkej drohej ewangelřkej žyrkwi płačži hnadne šlubjenje: Dha wřař dyrbi město Bože pëtnje wješeke wořtačž se šwjajimi študnicžkami, hdyž łu šwjate wobydlenja teho najwřyřščeho. Šamjeň.

Sara Martinez.

Wiřelozit B. i Šr.
(Wořtačžowanje.)

Jako wona pořđžiřcho šwoju džëlamošć w jařtwje škoži, šo šhwilu řchuli pořkwječi, kotruž w džëlacžerřkej křëži dořladowařche; a potom, hdyž bë tuta řchula řhmanřch wučerjow dořtařa, na dwëmaj wječoromaj sa tudžëň řchulu sa řabřikře hořzy w wulřim řhorje stareje žyrkwe šwj. Miřkawařa džeržëřche. Druřy wučerjo tam šwoje řjadownje pořkřachu, šo bychu pšchipořkřachë, hdyž Sara Martinez po šwjajim jařnym domjazyřm wařchnju 40 hačž 50 młodyřm hořčkam rořwucženje wudžëřëřche. Róžde wóčžko bë na nju řkožene a prařchenje na nič wobročžo je i řhëřluřchom abo i powjedaňčřkom abo najrađřcho i pšchikřadami se šwjateho piřma wujařni. Biblija bë woprawdže wulke žórko jejneho wjedženja a jejneje mořy. Žëta dořho tu šwam kóždolëtnje 4 fróčž pšchëčžita a šebi nadrobny wopiř jednotliwřch měřtno řčžini. — Zeje řnajomřtwu i bibliřkej řëčžu a i wulřotnej poëřiju teje řameje řamemu jejnemu piřanjju poëřiku barbu pořkřiči a jejneho duřha i wřřokimi myřlemi napjelni. Šdyž bëchu jejne pšchikřluřchnoščë w řchuli řkónčene, potom mëjeřche hiřčëče žyřu hromadu řkřžbow lubošče dopjelnicž, kiž jej nuřnje k pšchëčžëniwemu wobkřadej bjeř wučërřku a bjeř wučžobniřu řkřřchachu. Tam bë to rořřëčženje i teř abo i tamnej wučžobniřu, tu prařchenje řtaicž abo pořkřachaz na řrudnu hiřtoriju; pšchëtož wona bë runje tař jara pšchëčžëniřa a rađžičřëřka tař wučërřka.

Wječory, na kotruřž rořwucženja njemëjeřche, nařoži sa wopyřtanie řhorřch pař w džëlacžerřkej křëži pař po mëřëče wořoko, a druřdy tež jedyn wječor pšchi tamnyřch dořtořnyřch šwóřbach w Jarmonthu wořta, kiž jeje džëlo i wulřim džëłbracžom wobkëžbowachu. Zejny pšchikřad do jeneho tařkeho domu bë řnamjo sa džëławy wječor. Zejna lubořčžowa pšchëčžëniwoščž, jejne řpëřčne a džëławe wařchnje jejnu wutrořnu rađoščž a džëławoščž na kóždeho wořoko njeje pšchenjeře. To bë nëřčto naprawicž sa džëlo jařnyř abo sa rořwucžowanje, muřtry wuřëřacž abo stare řuřnje k nowemu řřebanjju pšchihotowacž. W pořblednim nařtupanju mëjeřche wona žyle wořëbnu wobdarjenoščž a wuřkřnoščž. Wona by prořřyla, šo bychu šo wřchelake řapřatti i wořnyř a bawnyř, papjerjowe wotřëřki, wëřki, kotrež druřy luřžo precž čžiřnyřchu, řřhowaře, a wjedžëřche je pšchëžo na nëřařke wařchnje řřebacž. A hdyž by pšchi tařkřch řřkřadnoščžach, hdyž mëjeřche kóždy ruřy pořnej džëłacž; jedyn wóřje nëřčto prjódř čžitař, bë Sara řpokořom a wjeřëla. Šdyž bëchu žuřy pšchitomni abo hdyž ju namořwřachu, by wo řtarořčžach a čžëřpienjach šwojeho „řtabřa“, wo šwjajim dopjelnjenřch a njedopjelnjenřch nađžijach na poniřne, jednore ale pšchëř šwëdčženje prawdy žiwe wařchnje powjedařa.

Wo wřchëdnyřch prořach šo njewrócži do wořřewjazyřch domjazyřch wobřejnoščžow, ale do šwojeje řamotnejë řřtwicžki, kotraž hewoř řamřnjena wořta a hdyž wřchitke domjaze džëłë řama wobřtarořche. Wona wjedžëřche dnjomniř wo šwojej džëławoščži bjeř jařnyř; šebi nařpomnjënjë čžinjëřche wo wořëbitnyřch wobřejnoščžach jednotliwřch a wo jich řađžëřženju w tym čžãřu, hdyž pod jejnyřm dořladowanjom řteřachu, a kiž i wjëřčha džëje trařëřche, hačž jich jařtwu. Žara nadrobne řlicžbowanje mëjeřche wo tyřch mařnyřch pšchinoščkřach, wo kotruřž řnyř horkach řëčžëli a teř wo lëtnym pšchinoščku, kotruřž wot britiřkeho wot řilžy řřewëř řařoženëho žónřkeho towarřřwa dořtowařche. Zele rořpřawy a řlicžbowanja šu řřhowane a řjawnej řniřowni w Wulřim Jarmonthu pšchëpodaře.

Sa tutón žyřy čžãř bëřche Sara Martinez w najwjëřčkej řřudobje žiwa. Zejni pšchëčžëřjo jej druřdy mařë dary na jëdži a drařtach řřicžachu; ale hdyž wuřařnje pšchi tym njepřchřipomniřku, šo tełe dary sa „dobročžëłřke řamëřy“ pořtařene njebëchu, je pšchëžo tařkim rořdawařche, kotřiž bëchu hiřčëče potřëbniwřřchi hačž wona. Nëřotre řobuřtawy gmejnřeje rađy namjetowachu, šo by šo wona se pienjëřami řjawnje podpjerowařa, ale wona to tař i tařkej rořřudženoščžu wotpořařa, šo wot teho wotřladachu. W l. 1841 nëřotre křešćijanřy řmyřlene žony tón řwamy namjet wobnowiřku, řřnyřwřchi, šo bë řarina řrowoščž jara řřipřa. Ale wona wo to njerođžëřche. Zeje wobmyřlenja bëchu řřnawo pšchërađne, wona pař pšchi tym řdobnje myřlëřche. Zečži řačžuchu, šo wona bjeř nimi džëławë, žiwa bëřche a wučžëřche, niz dořëłž bu sa to płačžena, ale se řpřawnej lubořčžu a řmilnoščžu. Šdy by wona mřđu brařa, budžëchu ju sa jařtwownu řařtořniřu wobřladali a do teho řameho řřada i jařtnikami a i druřimi řtařëli, kiž šwoje řařtořniřtwu jako šwoju řařkřžbu wobřladachu. „Byř-li nëřčto řpřtařa, — wona řnapřchëčžiwri — řčtož by wëřy, sa kotruř žiwa řnyř, řëřčřođžiko, dha by to runje tař byřo, tař hdyž by řčto nóž k řřëř šwojeho džëřčžë řtařik. Moje wobřejnoščë šu tařke, šo žaneho podpjeranja njepotřëbam a šo dořpokořnje řpokořna čžuju.“ — Na řačžucžã tuteho šo řapřëwazeje pšchëčžëniřy jařnyř šo tař dařoko džiwawřche, šo šo jej ničžo njepořřicžiči, řčtož móžeřche šo jako mřđa wobřladacž; tola sa nju řnadne pienjëřy wot 12 puntow řterling sa lëto wuřřajichu. To dořřahařche šo řpokořenje jejnyřch mařnyřch a řnadnyřch potřëbnoščžow, bjeř teho šo by jej řađžëwařo, jařnyř wřchitko byčž, řčtož bë jim dořtař byřa — jich dořrowólna pšchëčžëniřa a niz jich řapřačžëna wučërřka. „Moja wutroba bë řařo řmëřowana — wona praři — wjedžo, šo moje džëlo ničžo i pienjëřami čžiničž njemëjeřche. Šdyž pař wudžach, šo šo to wřchitko bjeř mojeho řwëdomnja a pšchicžinienjã pšchëř potajne wodženje Bože řta, řačžuch šo nucžëna šo pšchi tym řpokořicž a džãřowna byčž.“

Ale jejne wřchëdne džëlo šo po nëčžim k šwojemu kónčëj bližëřche. W řymje 1842 řapocžã řřorowata byčž a jenož i wulřej prořu móžeřche hačž k 17. řapëřleji 1843 jařtwu wřchëdne wopyřtačž, „mëřtno šwojeje lubořčë a šwojeho wjeřëla“, tař jemu řëřařche. Raž dořho bë řřrowa byřa sa lëpřche druřich džëłajo, njebë pař teř řřomdžila, řama šwoju winiřu přahowacž. Zeje wařchnje řëbjë řwam hřadacž bë mudre a řwërne, wořëbjë w wobřřajnyřm wuřiwanjju řřowa Božëho. Hačž runjež teř wulřu wařnoščž na řpiřy wobořnyřch muřow křađžëřche, tola najwjëřčhi džëł šwojeho řwobodneho čžãřa w šwjajnyřm piřmje čžitařche. „W hodyřinach přuhowanja a tyřčnoščžë šwoje wuřřhowanje w šwjajnyřm piřmje přtařch; wone bë moje přawidko a moř wodžëř sa žiwjenje a wumřëčžë, a huřto, hdyž moja nařřořčž a njeřčëřpřiwoščž pšchi wuřřladanjju řřëho na mnje pšchidžë, hdyž hñëwanje na měřto řčëřpřiwëje lubořčë, kotraž wřřo řnjeřë řtupi, hdyž řame moje hřëři wjëřčhe bywachu hačž te, kotrež mëřach na druřich řřořtačž, tełe bójřke a šwjate řniři mje na jënej řtronje řřořřachu, na druřej tola hnadu pšchipowjedařu.“ Jako nëřčto jej řřoržëřche, šo žane pořřupny w křešćijanřtwje njëčžini, wona wotmořwi: „Wřimi šwoju bibliřu do ruři, ponuř šo do njeje, a ty njebudžëřch wročžo wořtačž.“

(Škónčženje pšchihodnje.)

Myřle wo ženjenju.

Porucž temu Knjeřej šwoje pucžë!

Wo E. Šřrenku.

(Škónčženje.)

Šdyž čžëmny šobu džëłacž na wumóženju nařčëho luđa se wřchelakeho řřãženja nařčëho čžãřa, dyrbimny wořëbjë na řčë-

scizjanske swójby hladacz. Wo sdczu je najrjeńsche stutkowanje, kotrej swójbne žiwjenje rošwaja, kniczomne a woprowdže je wschelate kniczomne, sctož so psched cžłowistimi woczemi bñsčdzi. Sctož je so sam w mandželstwie sestarił a je jako duschowpastyr do tyžaz swójbow pohladał, nawuknje sdychowacz: ach so bñchmy wjazy kschesczjanskich staršich měli, kiž w prawej wěrje steja! Wona je hñuboka, hñuboka schłoda, so jich telko derje smyñlenych młodych ludži do mandželstwa stupi, bjes teho, so jich rt pobožneje maczerje abo pobožneho nana psched Božim woblicžom wo mandželstwie rošwucžitaj hačž do jeho najpotajnišich faldžicžkow a s dobom pokasataj na te smyñki, kotrej staj hñano samaj cžiniloj. Kelto dobreje radny, kotraž hačž do swjateho mandželstwa došaha, može so wob hodžinu dacž. Za snaju mandželsteho; jako chžyšche so woženicz, prošesche: „Luby Knježe, dai mi strowu, rošomnu, wěrjazu žonu, kotraž ma došahazu sžžekanosč.“ Žeho modlitwa bu wuñsčhana. Tu krotku modlitwu wschitkim młodym, kotřiž chžedža so ženicz, poruczju.

Kelto wot teho wotwišuje, so šebi hñubjenaj s pžecznyym waišnyjom napšhecžimo pschindžetaj w bojosčzi teho Knjesa a s tym swjatyym pñotom, psches kotryž žadny njestupi, niž jenož do mandželstwa stupitaj, ale tež w mandželstwie pschi tym wostanjetaj. Kelto so w tym hižo do žentwy hrěšči, so młodaj bje wscheje haniby hromadže wobkñadžujetaj, s womasanyym a wobczježnyym hñwedomnyjom do mandželstwa stupitaj a w mandželstwie dale hrěščitaj, kaž staj hižo priedy sapoczajoj. Žeho šu mjelcžazy nanojo a maczerje šobu wina. Město dobreho rošwucžowanja a napominanja hñyšich wot starych husto šłowa, kotrej njecziste žadoscze wubudžuja a kotrej sajedočujuja, město teho, so bñchu sašhowale. To so samolwicž njemóže. Tež duschowpastyrjo, kiž šami w nowym žiwjenju šhodža, maja w tym dypku swjatu pschisłuschnosčž pschecžimo hñubjenym, so wě, najbóle tam, hđžež ju staršich njedopjelnitaj abo njerosumitaj, kaš maja ju dopjelnicž.

Jenož tam, hđžež w bojosčzi teho Knjesa s cžistym hñwedomnyjom do mandželstwa stupitaj, može pošne žohnowanje na mandželstima wotpoczowacz. Š taklemu cžistemu hñwedomnyju hñuscha, so staj młodaj bjes šobu šprawnaj, so žanych potajništom bjes šobu, kotrej kaž cžezki kamjeñ na hñwedomnyju leža, do mandželstwa šobu njepšchinješetaj. Šdyž so to stanje, je pschezo njewidomna murja bjes mandželstima a mandželstima a duchowue šjednocženje je njemóžne. Bohužel je doščž ludži, kotřiž s tajkej potajnej cžezkoti psches žiwjenje du a teho dla ženje š měrej Božemu a š pravemu duchownemu žiwjenju njedóndu. Tajžy ludžo potom tež w mandželstwie towarštwu w Šhrystušbu nimaja; jim kschesczjanska myšl ša mandželstwo a džeczimoczehnjjenje pobrachuje, sctož je tola najwadžnišche.

Nicžo hñubjenaju taš hñuboto njeshjednoczi, kaž šprawnosčž w ponižnosčzi a lubosčzi psched Božim woblicžom. Potom kžždy druheho šnaje; potom pola njeju š pravemu duchownemu šjednocženju pschindže, pschi kotrymž móžetaj so hromadže modlicž. Chžesč-li so ženicz, dži po tym pucžu a dai tebi twojemu hñubjenju napominanju bñčž, šnutštownje kónž scžinicž s twojej žykej šaidženosčžu, so mošžo so twoje mandželstwo na prawe duchowne šjednocženje šažozicž. Š potom kēžžubuj, so by wone pomhašo š pokročowanju w towarštwu s Šhrystuškom w lubosčzi a šwěrnosčzi. Potom samóže jedny teho druheho wobczježnosčž njescž; wješele a šrudoba lubosčž pošhñitej a cžłowjekaj so nawukñetaj lubowacz, kaž je Šhrystuš lubowal tu gmejnu a so šam ša nju podal Šf. 5, 25. Šdžež tale lubosčž bñdli, mandželstaj nihdy njedataj šłoncžku na jejnyym hñewje šahadžecž. Š tajkim mandželstwie je šažož ša temu Knjesaj špodobne swójbne žiwjenje.

Šrawe mandželstima šjednocženje cžini strowy powětr, w kotrymž móža džeczni wotrosčž w bojosčzi a lubosčzi Božej. Bjes modlitwy w domje njeje prawe kschesczjanske džeczimoczehnjjenje; pschetož domjaza móž, kiž dusche wobkñeži, pobrachuje. Šejitaj-li nan a macž w towarštwu s Šhrystuškom, wot teho Knjesa wschědne šwětko dostanjetaj, bjes kotrehož jeju woczni wachowacz njemóžetaj na jimaj doměrjenych džeczoch. Š tej mēre, w kotrejž so my staršich wschědnje wot teho Knjesa woczahñycž damy, nawukñemy šwoje džeczni woczahñycž, wo nicžo wjazy a wo nicžo mjenje. Woczehnjjenje našchich džeczni ša Šhrystuša paš je hñowny nadawš našchego žiwjenja; teho dñrbja so wschitžy staršich, wošebje w našchim cžasju, džeržecž. Šschetož bjes kschesczjanami je duch šašlepjenja, kotryž myšli, so wulke štutki šwonka swójby niž jenož nana, ale tež macžer pošbēhujaj. Woni šebi myšla, jeno so je cžłowjek wonkach „ša dobreho kschesczjana“ šnaty, budže tón Knjes wěšče džeczni

žohnowacz, runjež nan a macž pschezo wokošo cžahataj a so wo dom njestarataj; tajki nahlad je žyke wopaczny. Wone wschaf je někotreho muža powołanje, so dñrbi wjele wot domu přecž bñčž; hđžež taš je, dñrbi macž cžim bóle pola džeczni bñčž. Žadny cžłowjek a najmjnje Bóh tón Knjes jej to špusčdzi. Šunje psches to, so tajka macž swój cžas a šwoju móž džeczom wopruje, je šwojcho mužowa pomozniža a cžini jemu móžno jeho powołanje šastaracz. Šle tež tajžy mužoj, kotrychž powołanje jich pschezo šašo wot swójby šdalenyh džerži, dñrbja ša šwoju šwjatu pschisłuschnosčž mēčž woczehnjieniu šwojich džeczni pschezo šašo telko cžasja woprowacz, telkož je jim móžno. Dokelž je dobry pschiklad staršich najwadžnišche pschi džeczimoczehnjieniu, dñrbja džeczni tež nanow pschezo šašo widžecž. Tón Knjes chžył w našchim cžasju jim wjele woczni wotewricž ša wadžnosčž kschesczjanskeho swójbneho žiwjenja.

Wschelate s bliska a s daloka.

Šschewwatanje, kotrej so wjetsche wumyšlicž njemóže, je so w tyčle dnjach štašo. Dotalny kšžžorstwowy kanžler hrabja Caprivi je so šwojeho šastojništwu wotriekł. Škšžžor je jeho w hñadže pusčdzi. Šižo dlěšchi cžas bēchu bjes kanžlerom a přesidentom ministerštwu hrabju Eulenburgom wschelate roštory dla politišchich proščenjom. Šnět šu te na swój wñsčchi ššhodžent pschisčle, hđžež so jednasche wo nowym šakonju pschecžimo šozialdemokratiskim šbžžarjam. Šrabja Eulenburg bē ša najkružišche šakonške šředki, hrabja Caprivi šastupowasche milišchi a mjenje krotky šakon. Šěšche njemóžno, so wobaj dwaj hromadže taš dale štutkowataj. Duž staj wobaj šwoje šastojništwu škožiloj. Škšžžor je na město hrabje Caprivia dotalneho městodžeržicžela elšaf-lothringiškeho kšžžorstwoweho kraja wječha Šohenlohe a na město hrabje Eulenburga bñwscheho štatneho škretera s Šöllera powołał. Šwječha Šohenlohe je 75 lēt šary, ale hiščeže žyke cžerštwy a džekawy muž; wón je w došhim šastojništwu wjele našhonił a budže mēšče šwoje cžezke šastojništwu s wulkej mudrosčžu wobštaracz. Šso wē, so tajke wulke pschemējenje wutrobny wschěch šwěrnych poddanow móžnje hñbaja. Bóh luby Knjes chžył dacž, so so wscho š šbožu našchego droheho wóžneho kraja stanje.

Bjes tym šu šozialdemokracy w Šrankfurče nad Šainom šwoju wulku lētnu ššhadžowanšu měli, šu so došho wadžili wo mšdach, kotrej maja wudamarjo jich šschčžuwanschich nowin doštačž a wo kotrychž jich wjele mēnjesche, so je mšdy 7000 a hiščeže wjazy hñwnow ša jeneho pschewjele, šu dale wošebje wo bayeršich šozialdemokratach jednali a jim njeshwěrnosčž a šapřewanje šozialdemokratiskich šašadow porošowali, dokelž šu w bayerškim šejmje pñenješ ša štatne potrebnosčže šwolili a šu napošledku hiščeže rjane rēče džerželi wo tym, kaš móžejaj burow ša šwoju mēž došhčž. Špomnjenja hódne šu wošebje šłowa šozialdemokraty dr. Šchönlanku, kiž taš džesche: Šny dñrbimy buram praicž: bjes wami a našchimi wotrocžkami njeje žadny rošdžel. Š najmjenscha dñrbimy to dožpicž, so burštwu nam njepšhecželnimje napšhecžimo njesteji. Šny dñrbimy to šadžewacz, so šo burjo šašo kaž w lēčže 1848 pschecžimo nam wobrocžejaj. Šdyž nješbu ša naš, njeshwēdža šnajmjenscha pschecžimo nam bñčž. Dale radžesche wón, so bñchu rošomnych cžłowjekow na wšy poššali, niž tajkich, kiž wo ratarštwu nicžo njerosnyja a njewjedža. Šozialista s Šollmar napominasche, so bñchu na wšach wošebje wo šwojich šamerach a wotpohladach mašo rēčželi; wschaf šami nicžo wo tym njerosnymy, džesche wón. Šschitžy bēchu paš ša to, so ma nětš jich najwadžnišcha štarosčž ta bñčž, kaš burow šozialdemokratow cžinja; pschetož woni njemóžachu šebi praicž, so by bjes tyč šamych jich došhčže jeno poš bylo. Štarajmy šo šwěru, lubi ratarjo, so šo jich nadžija šahaniši, a burštwu štwjerda škaša wostanje, na kotrejž šo žožmy njewěry a šbžžka šlamaja.

Wo šhorosčzi ruškeho kšžžora bēchu lēpsche powjescze pschisčle. Še šo poradžiko, jeho wulke bolosčže kusł položicž a jemu wjazy španja pschihotowacz. Šola napošledku rēka šašo, so je šo jeho šhorosčž jako jērčenjowy raf šošnał a šo po cžłowškim šdaczju žana nadžija na wštrawjenje njeje. Šwón paš šwoje cžezke cžeršjenje se wschēj ščeršnosčžu nješe. Šschudžom šo modlēske Bože šlužby wo jeho štrawosčzi wotdžerža.

Šapanšy šu nowe wulke došhčže na Čhinesach měli. 20000 Čhinesow šu šbili a 30 šanonow došhli. Šso pschibliža nětš rucže čhinesiskemu hñownemu městju Šefingej.

Njeczišnje swoje dowěrjenje prjecz!

Pichi brjohach rěki St. Johns w połnóznej Amerizy běšče přenju položju teho lětstotka stary čezčedostojny a samozitny kubler žiwj s mjenom Corpeniny, kotryž běšče swojeje samozitocze a hospodliwocze dla daloko a ščerošo snaty. Junu drohota do kraja pschindže a wošebje na žitach pobrachowasche. S woprědka šo šdasche, kaž by tón stary knjes, kiž mějesche kubju počnu žita, ale ju samknjenu dzerjesche, na wyschšche płaczisny čžakaf. Skóncznye pať tola do šwojich žitnych hromadow pschimasche, ale ša pjenjesy šornježka njeda. Wšchittim, kotšiz s pjenjesami pschindžechu, da wón to wotmolwjenje: „S waschimi pjenjesami móžecze šebi druhdže žyrobny nakupicz; czi pať, kotšiz nětkole pjenjes nimaja a šu teho runja bjes žyrobny, dyrbjeli sawutlicz, hdy bychu jim samoziczi njepomhali.“ — Duž jich wjele bjes pjenjes pschindže a jemu nusu škorjesche. — Corpeniny běšče to woczakaf a teho dla, přjedy hacz šwoju žitnu kubju wotewri, šo ša tymi wobhonjaf, kotšiz jeho pomozny potrebachu. Tež běšče šebi wotmyšlicz, šwoje dary tymi wudželicz, kotšiz pschedaloko njebydlachu. To wotmyšljenje mějesche na wěštu štronu něščto frute a to dyrbjesche našch Corpeniny našhonicz.

Junu pschindže s daloka muž s měchom na šhribjecze k njemu a powjedasche, šo šu jeho žona a džeczi bjes khlěba a w wulkej nusy. Wón pať rozki njedosta, ale bu wotpořasany. Tón muž šo s čezžej wutrobu wróczi a niščto šebi wjazny na njeho njemyšlesche. — Wšched wječzorum šhyschšesche Corpeniny, šo žusy s měchom na ramjenju wotošo jeho žitneje bróžnje kłodzi a wšcho na to pořasowasche, šo drje běšče to tón šamy muž, kotryž běšče rano pola njeho pobnył a jeho wo podpjeru prošnył a šo ma najšterje wotpořlad jeho žitnu kubju wurubicz. Corpeniny a jeho domjazny šo tam teho dla šhrowachu a štejachu na straži. Woni dołho čžakafz njetrjebachu, duž žusy s měchom do žitneje kubje šaridže, bjes wobčežnosče běšče šebi durje woczinił, bjes teho šo by žadny poř šaschžowkał. Hdyž běšče nuts šastupik, počža šo wohladujo s bojoščzu a pomakku šwój měch pjelnicz, ščtož pschihladowarjow do džiwjanja štaji, dokelž šo jemu šdasche, šo šo jemu čžezko cžini. Šako běšče šwój měch napjelnił, šawjasa jón; wón pať s nim šhwatajzny njewotenidže kaž hewaf tajke ptaczki cžinja, ale štejo wosta ruku na měch šaprijenu a mějesche šjawne šylne, šnutškowne bėdženje s dušchu. Skóncznye pať pschemyšljenja wozucziwšchi šo nahle pošbėhny, woczini měch, wuřypa šašo rozku a praji: „Ša čžzu hiščecze jedyn dženi na pomoz teho Knjesa woczakaf.“ — Wón šmėrom wotenidže. Jeho dowěrjenje na Boha njebėšče podarmo. —

Stary Corpeniny, kotryž běšče šo nětko jeho wobkėdžbujo šam pschewėdčizil, šo běšče žusy wopravdže w nusy a šo mějesche šprawnu wutrobu, poškla na druhe ranje k njemu šwojeho šyna s pošnym měchom rozki a da jemu prajicz, šo wón, hdyž budže tón měch prošny, šašo rozku doštanje keltož trjeba. —

Stary Corpeniny je hižo dołho njebohi, ale wón je jedyn druhi žiwj, kiž ma hiščecze wjetšchu žitnu kubju a tež tymi dawa, kiž pjenjes nimaja a kotryž bjes dalokimi a bliskimi rošdžela njecžini. Ščtož w nusy je, šebi myšlicz njekmė, šo je šabyty, ale šo dyrbi hiščecze jedyn dženi na pomoz čžakafz, kotraž w prawej hodžinje pschindže; pschetož wėrno je, ščtož pobožny šhėrlušchėř špėwa:

Šesda šo mi runje druhdy,
Šo Bóh šwojich šazpi tudy,
Dha ja tola wėšcze wėm,
Šo Bóh pomha šwojim wšchėm.
Hdyž wón pomoz horje cžehnje,
Dha wšchaf pomhacž njepšchėstanie;
Hdyž wón štajnje njepomha,
Dha hdyž nusa pschibjera.

E. Š.

Šsmjertny wėnz a haleluja.

W fabrikškim měscze ležesche přjedy w dobrnych wobštejnosčžach bywšchi nan na čžezkim šhorokožu rošpadnjeny s Bohom a še šwėtom. Wón běšče wudowz, diałoniša jeho wothladasche a domjazze džėlo wobštara a čžyšche wošebje džecžom pobrachowazu macž šastupicz. Šmėrom šebi šhorj tu lubošcz lubicz da. Šako pať jemu diałoniša šłowczko wo wėcznym žorle lubošcze powjedasche,

bu wón njescžėřny a ju s krotka wotpořasa. Ša dobo tež jena s jeho džowczicžkow šhori, na kotrejž s žykej wutrobu wiřasche. Diałoniša nětk wobeju hladasche. To džeczo wumrje. Wona jemu jednoru bělu kochku šeschi, wot bohattyh ludži šebi něščto myrtowych hažokow wuprořny, šmjertny wėnz naplecze a jón nanaj poda. Ša to waschnje bu twjerdna wutroba pschewinjena, jeho woczzi šo macžesčtej. Wón diałonišny ruku poda a praji: „Ša njemóžu dlėje napšchecziwo štacz! Prajczje mi troščtne šłowo wo wėcznej lubošczi Božej a prošczje ša mnje! — Š haleluja w rcze je tón muž w mėrje domoj šchoł.

Šselowe šornježka k wšchėdnemu khlėbej.

(Wotracžowanje.)

5. Šo šo wjazny njeda dobre ščžinicz.

Muž kruč šufna k barbjerjej pschinjese, šo by jo cžorne wobarbicž dał. Wobarbjenje šo jemu tať lubjesche, šo wón po tym kruč cžorneho šufna pschinjese, šo by jo běle wobarbicž dał. Ale barbjer jemu praji, šo kruč šufna šo cžłowjesej s dobrym mjenom runa, šo wone drje šo hodži cžorne wobarbicž, ale niz wjazny běle. —

Wšchikłodžer je tež barbjer, kiž wė, tať cžłowjeka cžorneho wobarbi, ale hdyž tež to runje derje rošumi, tola njerosumi to šašo dobre ščžinicž abo bělo wobarbicž, ščtož je cžorne ščžinił.

6. Šo trjedi.

Čžłowjek, kotryž mějesche šwoje wošebite wješele šłabošcze kšchescžijanow won pytačz, juntrócž do kowarnje pschindže a šapoczža po šwucženym waschnju brachi kšchescžijanow wuřbėhowacz. Šo šhwilzny šo jeho kowaf woprašča:

„Šsy ty hižo juntrócž w bibliji cžitał?“

„Wėšcze“, wotmolwi tón.

„Šsy ty hižo pschirunanje wo bohattyh mužju a kłudym Lazarušu cžitał?“ šo kowaf dale prašesche.

„Šo šo šamo rošumi!“ wotmolwi tón.

„Šo“, praji kowaf, „ty mje na te pšy w pschirunanju dopomniš.“

„Šak to?“ šo džiwajo tamny prašesche.

„Šłaj“, praji kowaf, „te pšy dale nicžo njecžinjachu, hacz šo te brjody kłudeho Lazara šisachu a mi šo šda, šo ty runje tať cžiniš — ty šisach šhore blecžki na dobrnych kšchescžijanach. Ša dobre na nich šłoda nimaf.“

Šłowe pschizłowa wot duchowneho Špurgeona do jeho šmjercze šestajane a ludžom k wužitku podate.

1. Šašwėcz šwėzu, přjedy hacz šapalku hařnjesh!
2. Njedaj tvojemu jasykej kaž mkynej klepotacz!
3. Njewjasaj šebi pruta šam ša šwój šhribjet!
4. Šapłacz lėkarja, hdyž je pomhał, ale šhwal tež Boha!
5. Šo nėczim šebi ptaczł šwoje hnešdo natwari!
6. Bože šrijódki šu lėpsche hacz cžertoma hodžina!
7. Do tyh, kotšiz wjele do šo džerža, wjele njedžerž!
8. Mužojto twarja kšėže, ale žony je domjazze cžinja.
9. Dobra žona je lėpscha hacz wós pošny nadoby.
10. Šładaj na to, ščto holza je, niz na to, kajka kłodži!
11. Šapoczni tkacz, Bóh tón Knjes tebi pschėdženo k temu da!
12. Džėławy knot wjazny nadžela hacz lėni jandžel.
13. Šsy-li tať kłudy kaž Šiob, špytaj tež tať ščžėřplivy bycz.
14. Šóžo je do doła šajecz, hacz s njeho won pschincz.
15. Šalenz a kėhele šařunu žohnowanju ryšele.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchėch pschėdawarňjach „Ššerb. Šłowin“ na wřach a w Budyščinje doštacž. Ša ščtwórcž lėta płaczzi wón 40 np., jenotliwe cžizla šo po 4 np. pschėdawaju.